

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0821U102267

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-09-2021

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крамська Зоя Михайлівна

2. Kramska Zoia Mykhailivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 03-09-2021

Спеціальність за освітою: Педагогіка і психологія (дошкільна)

Місце роботи здобувача: Комунальний заклад "Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж ім. Т. Г. Шевченка Черкаської обласної ради"

Код за ЄДРПОУ: 02125645

Місцезнаходження: вул. Небесної сотні, 33/1, м. Умань, Уманський р-н., Черкаська обл., 20300, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 73.053.010

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, м. Черкаси, Черкаський р-н., Черкаська обл., 18031, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, м. Черкаси, Черкаський р-н., Черкаська обл., 18031, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14.09.33

Тема дисертації:

1. Підготовка студентів педагогічних технікумів до краєзнавчої роботи у школі в 20-30-ті роки ХХ століття
2. Preparation of Students of Pedagogical Technical Schools for Local History Work at School in the 20-30s of the XX century

Реферат:

1. У дисертації здійснено теоретичне узагальнення і представлено нове розв'язання наукової проблеми. У першому розділі конкретизовано сутність і структуру поняття «підготовка студентів педагогічних технікумів до краєзнавчої роботи у школі», схарактеризовано методологію, етапи і структуру краєзнавчого дослідження, визначено тенденції дослідження генезису проблеми підготовки студентів педагогічних

технікумів до краєзнавчої роботи у школі в Україні 20–30-х років ХХ століття. Розкрито генезис становлення і розвитку краєзнавчої роботи в історії педагогічної науки. Особливу увагу приділено державним, шкільним і громадським формам організації краєзнавчої роботи. Серед зазначених форм краєзнавчої роботи додатково виокремлюють стаціонарні та пересувні, екскурсійні та експедиційні, інтенсивні та екстенсивні.

Виокремлення й характеристика етапів генезису обраної проблеми здійснено відповідно до визначених критеріїв: перший етап – розроблення парадигми краєзнавчої роботи в закладах освіти відповідно до суспільних запитів (1920–1924 рр.); другий етап – внесення змін до навчальних планів і програм завдяки введенню краєзнавчого компонента на фоні реструктуризації вищої педагогічної освіти (1925–1929 рр.); третій етап – зміни краєзнавчих пріоритетів у змісті діяльності педагогічних технікумів у напрямі активної українізації, що припадає на 1930–1933-й рр.; четвертий етап – поступового припинення краєзнавчої роботи у школі першого концентру і підготовки до неї педагогічних кадрів (1934–1939 рр.). У другому розділі проаналізовано участь студентів педагогічних технікумів у краєзнавчому русі у шкільній освіті в досліджуваний період, схарактеризовано систему краєзнавчих установ із координації підготовки студентів педтехнікумів до краєзнавчої роботи у школі. Проведене дослідження дає можливість установити участь студентів педагогічних технікумів у краєзнавчому русі у шкільній освіті в обраний хронологічний період. Це продиктовано необхідністю вирішення Новою українською школою ряду невідкладних завдань, у реалізації яких важливу роль покликане здійснити краєзнавство, що забезпечує зв'язок процесу навчання і виховання молодших школярів з особливостями народної культури і навколишнього середовища, сприяє консолідації української молоді, формуванню в неї патріотичних почуттів і переконання про єдність українських земель. Наголошено на посиленні ролі краєзнавства і у процесі підготовки майбутніх учителів. Виокремлено переваги реформування освіти в 20–30-х рр. збіглого століття, що суголосні з сучасними реформаційними процесами в початковій освіті: поступова відмова від статичності традиційної школи, для якої пріоритетом виступає готове знання; перехід від предметної системи навчання молодших школярів до інтегрування навчальних предметів; надання молодшим школярам максимальної самостійності; отримання знань про предмети, явища і процеси навколишньої дійсності безпосередньо з життя, а не через споглядання малюнків чи сприйняття вербальної інформації; популяризація безпосереднього спостереження за природним середовищем; застосування місцевого матеріалу до вивчення різних курсів, а не лише у викладанні краєзнавства як окремої дисципліни; піднесення ролі опорних шкіл, на базі яких створюється шкільний краєзнавчий музей. Узагальнено роль студентів педагогічних технікумів в організації краєзнавчої роботи, результати якої акумульовано в краєзнавчих музеях, що функціонували на базі закладів освіти. Особливу увагу приділено системі краєзнавчих установ із координації підготовки студентів педтехнікумів до краєзнавчої роботи у школі, серед яких вирізняються краєзнавчі музеї, гуртки, краєзнавчі наукові товариства, науково-дослідні інститути, дослідні сільськогосподарські, метеорологічні й біологічні станції, а також державно-громадські, планово-господарські установи й організації, студентські бюро краєзнавства. У третьому розділі схарактеризовано підготовку студентів педагогічних коледжів до краєзнавчої роботи в умовах реформаційних змін на початку ХХІ століття, зміст якої поступово розширюється й охоплює такі напрями досліджень: геологічні, гідрогеологічні, геоморфологічні, метеорологічні, гідрологічні, геоботанічні, зоогеографічні, фенологічні, економіко-географічні, топонімічні, дослідження ґрунтів, природно-територіальних комплексів. Прогнозовано напрями розбудови краєзнавчої роботи в сучасних педагогічних коледжах: під час педагогічної практики, у ході виховної роботи зі студентською молоддю, а також шляхом організації діяльності наукових студентських товариств і гуртків.

2. In thesis the theoretical generalization is carried out and the new decision of a scientific problem. In the first chapter the essence and structure of the concept «preparation of students of pedagogical technical schools for local history work at school» are specified, methodology, stages and structure of local lore research are characterized, problems of preparation of students of pedagogical technical schools for local lore work at school in Ukraine of 20–30th years of the XX century. The genesis of formation and development of local lore work in the history of pedagogical science is revealed. Special attention is paid to state, school and public forms of organization of local history work. Among these forms of local history work additionally distinguish stationary and

mobile, excursion and expedition, intensive and extensive. Isolation and characterization of stages of genesis of the chosen problem is carried out according to certain criteria: the first stage – development of a paradigm of local history work in educational institutions according to public inquiries (1920-1924); the second stage – making changes to the curricula and programs through the introduction of the local history component against the background of the restructuring of higher pedagogical education (1925-1929); the third stage – changes in local lore priorities in the content of the activities of pedagogical colleges in the direction of active Ukrainization, which falls on 1930-1933; the fourth stage – the gradual cessation of local lore work in the school of the first concentration and training of teachers for it (1934-1939). The second chapter analyzes the participation of students of pedagogical colleges in local lore movement in school education in the study period, describes the system of local lore institutions to coordinate student training pedagogical colleges for local history work at school. The study provides an opportunity to establish the participation of students of pedagogical colleges in the local lore movement in school education in the selected chronological period. This is dictated by the need for the New Ukrainian School to solve a number of urgent tasks, in the implementation of which an important role is to play local lore, which ensures the connection of education and upbringing of primary school children with the peculiarities of folk culture and environment, belief in the unity of Ukrainian lands. Emphasis is placed on strengthening the role of local lore in the training of future teachers. The advantages of education reform in the 1920s and 1930s, which are in line with modern reform processes in primary education, are highlighted: gradual rejection of the static nature of the traditional school, for which the priority is ready knowledge; transition from the subject system of education of junior schoolchildren to the integration of educational subjects; giving junior students maximum independence; gaining knowledge about objects, phenomena and processes of the surrounding reality directly from life, and not through contemplation of pictures or perception of verbal information; popularization of direct observation of the natural environment; application of local material to the study of various courses, not only in the teaching of local lore as a separate discipline; raising the role of support schools, on the basis of which a school museum of local lore is created. The role of students of pedagogical technical schools in the organization of local history work is generalized, the results of which were accumulated in local lore museums, which functioned on the basis of educational institutions. Particular attention is paid to the system of local lore institutions to coordinate the preparation of students of pedagogical colleges for local history work at school, which includes local lore museums, clubs, local lore research societies, research institutes, research agricultural, meteorological and biological stations, as well as state planning and economic institutions and organizations, student bureaus of local history work. The third chapter describes the preparation of students of pedagogical colleges for local history work in the reformist changes at the beginning of the XXI century, hydrogeological, geomorphological, meteorological, hydrological, geobotanical, zoogeographical, phenological, economic-geographical, toponymic, research of soils, natural-territorial complexes. The directions of development of local history work in modern pedagogical colleges are forecasted: during pedagogical practice, in the course of educational work with student's youth, and also by the organization of activity of scientific student societies and circles.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шпак Валентина Павлівна

2. Shpak Valentyna Pavlivna

Кваліфікація: 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білик Надія Іванівна

2. Bilyk Nadiya Ivanivna

Кваліфікація: 13.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рідей Наталія Михайлівна
2. Ridei Nataliia Mykhailivna

Кваліфікація: 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ніколаеску Інна Олександрівна
2. Nikolayesku Inna Oleksandrivna

Кваліфікація: 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зорочкіна Тетяна Сергіївна
2. Zorochkina Tetiana Sergiivna

Кваліфікація: 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Гнезділова Кіра Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Гнезділова Кіра Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.